

Sygn. akt VI U 583/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie

Przewodniczący SSO Bożenna Zawada

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Jabłońska

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2018 roku w Radomiu

sprawy M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 17 maja 2017 roku Nr (...)

zaskarżoną decyzję zmienia w ten sposób, że do wyliczenia emerytury M. T. uwzględnia dodatkowy okres 6 lat z tytułu sprawowania stałej opieki nad dziećmi A. T. i T. T. (1) ze względu na stan ich zdrowia.

SSO Bożenna Zawada

Sygn. akt VI U 583/17

UZASADNIENIE

M. T. pismem dnia 02 czerwca 2017 roku odwołała się do Sądu Okręgowego w Radomiu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 17 maja 2017, nr (...), o przyznaniu emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że domaga się przy ustalaniu wysokości należnego jej świadczenia, doliczenia dodatkowego okresu sprawowania opieki nad dziećmi. Podniosła, że u jej córki stwierdzono obustronny niedosłuch znacznego stopnia i na tej podstawie wydano jej zaświadczenie, które skutkowało orzeczeniem znacznego stopnia niepełnosprawności, zaś dopiero po ukończeniu 16 roku życia uznano ją za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Taka sama sytuacja dotyczyła również jej syna T.. Zaznaczyła również, że przez cały okres sprawowania opieki nad dziećmi pobierała zasiłek opiekuńczy i pielęgnacyjny (odwołanie wraz z załącznikami – k. 3-4).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazano, że zaskarżoną decyzją organ przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury w oparciu o art. 24 ustawy emerytalnej. Przy ustalaniu kapitału początkowego Zakład uwzględnił 3 lata i 11 dni okresów składkowych oraz 6 lat okresów sprawowania opieki nad dziećmi (od dnia 15 grudnia 1976 roku do dnia 13 grudnia 1979 roku i od dnia 04 marca 1986 roku do dnia 02 marca 1989 roku), łącznie przyjęty został okres 9 lat i 11 dni. Podniesiono również, że w

związku z tym, że ubezpieczona domagała się zaliczenia dłuższego okresu sprawowania opieki nad dziećmi, organ w toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego zwrócił się do Głównego Lekarza Orzecznika ZUS, który w opinii z dnia 07 kwietnia 2017 roku, stwierdził, że dzieci wnioskodawczyni ze względu na stan zdrowia nie wymagały opieki osób trzecich, a jedynie ich okresowej pomocy, tym samym nie spełniały warunku do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego. Także dokumentacja medyczna znajdująca się w aktach (...) nie potwierdza aby ich stan zdrowia wymagał stałej opieki. Wobec powyższego brak było podstaw do zaliczenia spornego okresu, a zaskarżona decyzja jest prawidłowa (odpowiedź na odwołanie – k. 5).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. T. urodziła troje dzieci, tj. w dniu (...) syna – S. T., w dniu (...) córkę – A. T. i w dniu (...) syna – T. T. (1) (dowód: odpisy skrócone aktu urodzenia – k. 8-10 akt ZUS).

M. T., urodzona (...), w dniu (...) roku złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w R. wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury (dowód: wniosek – k. 1-4 akt ZUS).

Decyzją z dnia 17 maja 2017 roku, nr (...), organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do dochodzonego świadczenia w oparciu o art. 24 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 01 marca 2017 roku, tj. od dnia nabycia uprawnień do emerytury, ustalając jej wysokość

w oparciu o dyspozycję art. 26 ww. ustawy na kwotę 510,53 zł brutto miesięcznie. Przy ustalaniu prawa do świadczenia Zakład uwzględnił okresy jej zatrudnienia od dnia 12 stycznia 1981 roku do dnia 20 sierpnia 1981 roku, od dnia 23 sierpnia 1981 roku do dnia 22 września 1982 roku, od dnia 01 października 1982 roku do dnia 31 stycznia 1984 roku, od dnia 01 maja 2004 roku do dnia 31 marca 2005 roku, od dnia 20 marca 2008 roku do dnia 30 maja 2008 roku i od dnia 23 maja 2011 roku do dnia 31 maja 2011 roku oraz okresy sprawowania opieki nad dziećmi od dnia 15 grudnia 1976 roku do dnia 13 grudnia 1979 roku i od dnia 04 marca 1986 roku do dnia 02 marca 1989 roku. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że organ nie uwzględnił dodatkowego okresu z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi, bowiem z dokumentacji medycznej, jak i opinii Lekarza Orzecznika ZUS wynika, że dzieci T.

i A. nie wymagały ze względu na swój stan zdrowia opieki osób trzecich (dowód: decyzja – k. 25-26 akt ZUS, karta przebiegu zatrudniania – k. 21 akt ZUS).

Od powyższej decyzji M. T. odwołała się w dniu 02 czerwca 2017 roku do Sądu Okręgowego w Radomiu wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i uwzględnienie przy ustalaniu wysokości należnego jej świadczenia dodatkowego okresu sprawowania opieki nad dziećmi z uwagi na ich niepełnosprawność (dowód: odwołanie wraz z załącznikami – k. 3-4).

W celu ustalenia, czy dzieci wnioskodawczyni, tj. A. i T. T. (1), wymagały opieki ze względu na swój stan zdrowia, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia

18 sierpnia 2017 roku dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza specjalisty laryngologa (dowód: postanowienie – k. 16).

W opinii z dnia 02 września 2017 roku biegła sądowa specjalista otolaryngolog – M. C. (1) wskazała, że po zapoznaniu się z dodatkową dokumentacją medyczną dotyczącą A. T. i T. T. (1) rozpoznała u A. T. głęboki niedosłuch obu uszu typu zmysłowo-nerwowego powyżej 80 dB korygowany aparatem słuchowym na oba uszy, zaś u T. T. (1) rozpoznała niedosłuch obu uszu typu zmysłowo-nerwowego średniego stopnia (wada wrodzona) korygowany aparatem słuchowym na oba uszy. W wnioskach biegła podniosła, że niedosłuch korygowany aparatami słuchowymi u obojga opiniowanych przynosił dobry efekt socjalny, zaś z przyczyn schodzenia laryngologicznego zaliczono ich do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, a dzieci wnioskodawczyni ukończyły szkołę średnią ogólnodostępną, dlatego też jej zdaniem brak jest podstaw do stwierdzenia, że opiniowani z przyczyn laryngologicznych ze względu na swój stan zdrowia wymagały konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub

pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (dowód: opinia biegłej otolaryngolog – M. C. (1) z dnia 02 września 2017 roku – k. 18-19).

Do powyższej opinii zarzuty wniosła M. T. wskazując, że biegła powoływała się w opinii na orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 17 czerwca 2002 roku w przypadku córki A. i z dnia 09 maja 2005 roku w przypadku syna T., a więc po ukończeniu przez nich 16 roku życia. Wskazał, iż w przypadku córki w styczniu 1995 roku uzyskała w styczniu 1995 roku zaświadczenie lekarskie na okres od dnia

01 listopada 1990 roku do dnia 01 kwietnia 2002 roku wskazujące na konieczność przyznania dodatku pielęgnacyjnego. Do ukończenia 16 roku życia jej dzieci kwalifikowane były w orzeczeniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jako osoby niepełnosprawne i kwalifikowane były do stałej opieki osoby drugiej w związku ze znacznie zmniejszoną możliwością samodzielnej egzystencji. Ponadto w trakcie ich uczęszczania do szkoły musiała zaprowadzać je i przyprowadzać z zajęć, a także uczestniczyć w nich z uwagi na nieopanowanie mowy. Wskazała także, iż do ukończenia przez nie 16 roku życia pobierała stały zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek pielęgnacyjny (dowód: zarzuty wnioskodawczyni – k. 27-29).

Z uwagi na powyższe zarzuty Sąd zwrócił się Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w R. o nadesłanie akt A. i T. T. (1) (dowód: zarządzenie – k. 30, zobowiązanie – k. 31).

W odpowiedzi na zobowiązanie Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w R. nadesłał orzeczenie z dnia 17 czerwca 2002 roku dot. A. T.

i z dnia 09 maja 2005 roku dot. T. T. (1) oraz orzeczenie Wojewody (...) z dnia 29 czerwca 2005 roku dot. T. T. (1), a także poinformował iż z uwagi na upływ 10-letniego obowiązkowego okresu przechowywania akt, które zostały zarchiwizowane i zniszczone, są to jedyne dokumenty którymi dysponuje (dowód: pismo Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w R. wraz z załącznikami – k. 32-35).

Natomiast z uwagi na złożenie przez skarżącą dodatkowej dokumentacji lekarskiej oraz na treść złożonych przez nią na rozprawie w dniu 28 lutego 2018 roku zeznań Sąd postanowieniem z dnia 28 lutego 2018 roku dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłej laryngolog w celu wypowiedzenia się czy dołączona po wydaniu opinii głównej dokumentacja medyczna ma wpływ na jej treść oraz czy na pewno dzieci wnioskodawczyni do 16 roku życia spełniały warunki do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego, a także do ustosunkowania się do zaświadczenia z dnia 05 stycznia 1995 roku wydanego A. T. przez lekarza T. Z., w którym wyraźnie wskazano, że wydaje się je w celu uzyskania dodatku pielęgnacyjnego do 16 roku życia (dowód: dokumentacja medyczna złożona przez skarżącą w dniu 21 lutego 2018 roku – k. 36-56, zeznania wnioskodawczyni – zapis płyty CD – k. 59, postanowienie – zapis płyty CD – k. 59).

W uzupełniającej opinii z dnia 08 marca 2018 roku biegła sądowa specjalista otolaryngolog – M. C. (1) wskazała, że po zapoznaniu się z dołączoną dokumentacją medyczną nie znajduje podstaw do zmiany swojego stanowiska. Zdaniem biegłej dzieci wnioskodawczyni z przyczyn laryngologicznych ze względu na swój stan zdrowia nie wymagały konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, zatem nie spełniały przesłanek do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego. Biegła wskazała również, że wydając w dniu

02 września 2017 roku opinię uwzględniła zaświadczenia dr hab. T. Z. dotyczące A. T., jednak zaświadczenie to wydane zostało celem przedłożenia organowi władnemu wydać decyzję o niepełnosprawności, a w aktach sprawy brak jest takiego orzeczenia z lat 1990-2002, natomiast orzeczenia z lat 2002 i 2005 ustalają u obojga dzieci skarżącej jedynie umiarkowany stopień niepełnosprawności datujący się u A. T. od urodzenia, zaś u T. T. (1), nie można było stwierdzić daty jego powstania (dowód: uzupełniająca opinia biegłej otolaryngolog – M. C. (1) z dnia 02 września 2017 roku – k. 60-61).

Do opinii tej zarzuty wniosła skarżąca wskazując, iż jej dzieci z uwagi na swoje schorzenia korzystały z nauki w warunkach kształcenia integracyjnego. Podniosła, że zdiagnozowany u jej dzieci niedosłuch obustronny głęboki powodował nie tylko konieczność codziennej pomocy nie tylko w domu, ale także i w szkole, co więcej pomocy takiej

wymagają również aktualnie w dorosłym życiu, dlatego też uważa, że spełniały one warunki do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego, zaś opinia ta jest w związku z tym niezgodna ze stanem faktycznym i krzywdząca dla niej (dowód: zarzuty wnioskodawczyni wraz z załącznikami – k. 66-72).

Z uwagi na treść zgłaszanych przez skarżącą zarzutów do opinii biegłej M. C. (1), postanowieniem z dnia 09 maja 2018 roku Sąd Okręgowy dopuścił dowód

z opinii innego biegłego specjalisty laryngologa na okoliczność ustalenia, czy dzieci wnioskodawczyni, tj. A. T. i T. T. (1) do 16 roku życia spełniały warunki do otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego, tzn. czy wymagały opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym i rehabilitacyjnym z ustosunkowaniem się do opinii już wydanej opinii przez biegłego laryngologa oraz uwzględniając załączoną do akta sprawy dokumentację medyczną zwłaszcza zaświadczenie wydane przez lekarza T. Z., decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych po 16 roku życia (dowód: postanowienie – zapis płyty CD – k. 77).

W opinii z dnia 13 czerwca 2018 roku wydanej po sporządzeniu wywiadu

z wnioskodawczynią oraz po analizie akt sprawy wraz z dostępną dokumentacją medyczną biegła specjalista otolaryngolog – J. P. wskazała, że rozpoznaje u A. T. ciężkiego stopnia obustronny niedosłuch odbiorczy (powyżej 80 dB) od urodzenia, zaś u T. T. (1) rozpoznała obustronne odbiorcze uszkodzenie słuchu średniego stopnia (do 70 dB) prawdopodobnie od urodzenia. Biegła wskazała, iż pomimo zainteresowania rodziców problemem i próbą wczesnej diagnostyki laryngologicznej

w R. rozpoznanie ciężkiego obustronnego uszkodzenia słuchu córki A. nastąpiło w 4. roku życia dziecka, zaś ostateczne rozpoznanie ciężkiego obu usznego niedosłuchu nastąpiło w styczniu 1995 roku. Diagnostyki dokonano w Szpitalu Dziecięcym

w D.. Metodą z wyboru było obu uszne protezowanie aparatami słuchowymi. Biegła wskazała również, że jak wynikało z wywiadu od matki po raz pierwszy podjęto próbę jednousznego protezowania córki w 4. roku życia dziecka, jednak aparat ten nie przyniósł dobrego efektu terapeutycznego, a w 6. roku życia po raz pierwszy zastosowano aparatowanie obuuszne. W przypadku natomiast T. T. (1) został on aparatowany obuusznie w 6. roku życia. Biegła zaznaczyła, że dzieci z powodu dysfunkcji słuchu i mowy nie uczęszczały do przedszkola mimo podjętej próby posłania do tego rodzaju placówki. Rehabilitacja niedosłuchu i rozwój nauki mowy odbywały się przy istotnej współpracy rodziców oraz korzystając z pomocy poradni rehabilitacyjnych, logopedycznych

i psychologicznych. A. i T. T. (1) rozpoczęły edukację szkolną na poziomie podstawowym w Zespole Szkół Integracyjnych w R., a następnie ukończyły nauczanie na poziomie szkoły średniej. Jak wynika z informacji od wnioskodawczyni córka A. zdobyła wykształcenie wyższe, natomiast syn zakończył edukację na poziomie szkoły średniej. Z wywiadu pozyskanego od skrzacej wynika, iż do ukończenia przez dzieci 16 roku życia matka otrzymywała na każde z nich zasiłek pielęgnacyjny w związku z zaliczeniem dzieci do osób niepełnosprawnych. Po ukończeniu 16 roku życia zarówno A. T. jak i T. T. (1) zostali zaliczeni do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, przy czym A. T. orzeczeniem z dnia 17 czerwca 2002 roku Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności uznana została za osobę niepełnosprawną w umiarkowanym stopniu trwale, na stałe od urodzenia, zaś T. T. (1) orzeczeniem z dnia 09 maja 2005 roku Miejskiego Zespołu ds. Orzekania

o Niepełnosprawności został uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym trwale - na stałe, lecz nie ustalono daty powstania niepełnosprawności. Aktualnie z powodu obustronnego ciężkiego uszkodzenia słuchu córka wnioskodawczyni pobiera rentę socjalną oraz nadal otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny, natomiast syn otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny

i zasiłek stały bez możliwości przyznania renty socjalnej. Mając na uwadze powyższe

we wnioskach opinii biegła wskazała, że warunki do otrzymywania zasiłku pielęgnacyjnego do ukończenia 16 roku życia spełniała A. T.. W tym zakresie biegła zaznaczyła, że córka wnioskodawczyni jako osoba z ciężkim obuusznym uszkodzeniem słuchu od urodzenia nie wymagała ze względu na stan zdrowia stałej opieki wymagającej pielęgnacji, lecz wymagała systematycznego współdziałania matki i otoczenia w postępowaniu leczniczym

a głównie rehabilitacyjnym, co jest to zgodne ustawą o zasiłkach pielęgnacyjnych (Dz.U.1989.23.125) wraz ze stanami zdrowia uzasadniającymi wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego na dzieci do lat 16. W załączniku stanów zdrowia uzasadniających wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego wyszczególniona jest w punkcie 10 tego załącznika głuchota lub obustronne upośledzenie słuchu mierzone na częstotliwości 2.000 Hz o natężeniu od 80 dB. Córka wnioskodawczynie spełniała natomiast ten warunek. Zdaniem biegłej bowiem proces rehabilitacji słuchu i mowy A. T. wymagał szczególnego zaangażowania ze strony matki w dużej mierze z powodu późnego rozpoznania choroby. Uszkodzenie słuchu obuuszne powyżej 80 dB to praktycznie głuchota, zaś skuteczność aparatów słuchowych w tym przypadku była zła. Należy bowiem pamiętać o jakości stosowanych wówczas aparatów analogowych oraz o braku powszechnego aparatowania obuusznego, co obecnie jest standardem u dzieci. U A. T. rozpoznano ciężki obustronny niedosłuch powyżej 80 dB, protezowanie niedosłuchu rozpoczęto dopiero w 5. roku życia stosując aparat słuchowy na jedno ucho. Mimo tych istotnych utrudnień w rehabilitacji niedosłuchu u córki wnioskodawczynie nastąpił rozwój mowy, jak wynika z akt w stopniu umożliwiającym kontakt z otoczeniem oraz w stopniu umożliwiającym edukację na poziomie wyższym. W procesie rehabilitacji dziecka niezaprzeczalny, jest przy tym udział matki M. T.. W odniesieniu natomiast do syna wnioskodawczynie – T. T. (1) biegła wskazała, że jej zdaniem jest on niedosłyszący również od urodzenia, przy czym poziom niedosłuchu obuusznego nie przekracza 80 dB, co nie pozwala zaliczyć jego schorzenia do stanów chorobowych wg załącznika do ustawy o zasiłkach pielęgnacyjnych wg których przysługuje zasiłek pielęgnacyjny do 16 roku życia. Niedosłuch na poziomie stwierdzanym u T. T. (1) stwarzał szanse na dobre efekty obustronnego protezowania aparatami słuchowymi. Biegła zaznaczyła również, że prawidłowo prowadzona rehabilitacja słuchu, mowy i rozwoju psychoruchowego A. i T. T. (1) przy wydatnym udziale matki M. T. pozwoliły na zaliczenie dzieci do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności po ukończeniu przez nie 16 roku życia. Opiniująca podniosła także, że dokonując analizy dokumentacji zawartej w aktach sprawy zapoznała się również z opinią sądowno - lekarską biegłego laryngologa (lek. med. M. C. specjalisty otolaryngologa) z dnia 02 września 2017 roku wraz z opinią uzupełniającą z dnia 08 marca 2018 roku. Biegła zaznaczyła, że w swojej ocenie pozostaje zgodna z opinią lek. med. M. C. w części dotyczącej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności A. i T. T. (1) z chwilą ukończenia przez każde z tych dzieci 16 roku życia. Z treści opinii uzupełniającej z dnia 08 marca 2018 roku wynika, że biegły uznaje że dzieci wnioskodawczynie do 16 roku życia nie spełniały warunków do przyznania im zasiłku pielęgnacyjnego z powodu konieczności sprawowania stałej opieki nad dziećmi lub konieczności systematycznego współdziałania postępowaniu leczniczym i rehabilitacyjnym, zaś w tym zakresie opinie biegłych opiniujących w sprawie niniejszej są rozbieżne, jednak ocena opinii innych biegłych laryngologów pod względem merytorycznym oraz wniosków końcowych zawartych w tych opiniach pozostaje poza kompetencjami biegłego (opinia biegłej otolaryngolog – J. P. z dnia 13 czerwca 2018 roku – k. 80-81).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. T. jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 7 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270) okresem nieskładkowym jest między innymi przypadający przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okres niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem: w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat (lit. a), na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko (lit. b).

Natomiast w spornym okresie możliwość przyznania zasiłku pielęgnacyjnego regulowały trzy następujące po sobie akty prawne, tj. rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 23 stycznia 1984 roku w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz.U.1984.4.21 ze zm.), które zostało zastąpione przez rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 kwietnia 1989 roku (Dz.U.1993.110.492) oraz zastępująca je ustawa z dnia 01 grudnia 1994 roku o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz.U.1995.4.17). I tak zgodnie z § 15 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia

z dnia 23 stycznia 1984 roku zasiłek pielęgnacyjny przysługiwał pracownikom na członka rodziny w wieku do lat 16, jeżeli ze względu na stan zdrowia wymaga on ze strony innej osoby stałej opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu

w postępowaniu leczniczym i rehabilitacyjnym, zaś unormowania § 13 ust. 2 pkt 1

ww. rozporządzenia z dnia 10 kwietnia 1989 roku, jak i art. 14 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy z dnia 01 grudnia 1994 roku były tożsame i przewidywały, że zasiłek pielęgnacyjny przysługiwał pracownikom na dzieci w wieku do lat 16 w przypadku stwierdzenia przez publiczny zakład opieki zdrowotnej, że ze względu na stan zdrowia wymaga ono ze strony innej osoby stałej opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym lub rehabilitacyjnym.

Kwestią sporną w sprawie niniejszej z uwagi na zgłoszone przez wnioskodawczynię żądanie pozostawało więc ustalenie czy ze względu na stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny dzieciom wnioskodawczyni, tj. A. i T. T. (1) przed ukończeniem przez nich 16 roku życia przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny.

Dlatego też rozstrzygnięcie o zasadności odwołania M. T. od decyzji organu rentowego wymagało ustalenia czy dzieci skarżące wymagały opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym

i rehabilitacyjnym. W tym natomiast zakresie podstawę ustaleń stanowią dowody z opinii biegłych sądowych, posiadających medyczną wiedzę specjalistyczną adekwatną do rodzaju konkretnych schorzeń. Wyjaśnienia przy tym wymaga, że opinia biegłego jest specyficznym dowodem, którego ocena przebiega według odmiennych kryteriów, właściwych tylko dla opinii biegłych. Dowód tego rodzaju podlega oczywiście ocenie Sądu, ale tylko pod względem fachowości osób, które ją sporządziły, dokładności przeprowadzonych badań, rzetelności oraz logiczności, jak też sposobu motywowania i stopnia stanowczości wyrażonych w opinii biegłego wniosków. Sąd nie może natomiast czynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1974 roku, II CR 748/74, LEX nr 7618). W takiej sytuacji, Sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych i wkraczać w sferę wiedzy specjalistycznej. Może natomiast pomijać oczywiste pomyłki biegłego, jednak nie jest uprawniony, by w miejsce merytorycznych poglądów biegłego wprowadzać własne stwierdzenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu laryngologii – M. C. (1) i J. P.. Sąd Okręgowy podzielił przy tym w części opinię biegłej – J. P. uznając ją za miarodajny dowód w sprawie. Podkreślenia wymaga, że opinia sporządzona została przez specjalistę z zakresu schorzeń zdiagnozowanych u dziecka skarżącej, a opinia ta w sposób przejrzysty obrazuje jej stan zdrowia. Biegła na podstawie przeprowadzonego wywiadu oraz analizie dokumentacji medycznej załączonej do akt sprawy, dokonała prawidłowego rozpoznania i sformułowała ostateczne logiczne wnioski, które Sąd Okręgowy w pełni podziela. Na uwagę zasługuje, że biegła w sposób precyzyjny odniosła się do schorzeń występujących u A. T., określiła stopień ich nasilenia i wpływ na możliwość samodzielnego radzenia sobie w życiu codziennym. W ocenie Sądu, opinia ta jest wyczerpująca oraz przekonywująca, a jej fachowość nie budzi zastrzeżeń. Należy także wskazać, że w tym zakresie opinia biegłej J. P. pozostawała w sprzeczności co do wniosków odnoszących się do A. T., niemniej jednak Sąd uznał, że opinia biegłej P. jest opinią pełniejszą i dokładniejszą uwzględniającą wszystkie okoliczności znane w sprawie i odnoszące się do córki skarżącej. Należy także podkreślić, że biegła P. w odróżnieniu od biegłej C. powołała podstawę prawną pozwalającą uznać A. T. jako osobę uprawnioną do ubiegania się o zasiłek pielęgnacyjny i powołała się na odpowiedni załącznik, czego natomiast biegła C. nie uczyniła. Dlatego też zdaniem Sądu należało uznać, że M. T. była uprawniona do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego na swoją córkę A. T. przed ukończeniem przez nią 16 roku życia.

Sąd nie uwzględnił natomiast tak opinii biegłej M. C. (1) jak i biegłej J. P. w zakresie wniosków końcowych dotyczących syna wnioskodawczyni – T. T. (1). W tym zakresie wskazać należy, iż obie biegłe prawidłowo rozpoznały jego schorzenie, a ich rozpoznania były zbieżne. Obie również biegłe wskazały w konkluzji opinii, iż ich zdaniem w związku z rozpoznaniem niedosłuchu obu uszu typu zmysłowo-nerwowego średniego stopnia syn skarżącej nie kwalifikował się do otrzymywania zasiłku pielęgnacyjnego. Zdaniem Sądu żadna w tych opiniach nie jest opinią pełną na tyle, ażeby mogła stanowić podstawę wydania rozstrzygnięcia. Wskazać bowiem należy, iż w historii choroby T. T. (1) znajdują

się dwa wpisy dotyczące wniosku o zasiłek pielęgnacyjny, pierwszy z nich datowany jest na dzień 30 stycznia 2001 roku i opatrzony pieczętą lek. med. A. C., drugi natomiast datowany na dzień 28 marca 2002 roku i ponownie został opatrzony pieczętą lek. med. A. C. (k. 41), w tym natomiast okresie syn skarżącej miał skończone odpowiednio 11 i 13 lat. Ponadto w aktach sprawy znajduje się, co prawda niepełne, jednak opatrzone pieczętą Powiatowego Zespołu ds. Orzekania

o Niepełnosprawności dla miasta R., orzeczenie tego podmiotu z dnia 25 czerwca 2002 roku o zaliczeniu, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 marca 2002 roku, a więc pochodzącego od lek. med. A. C., T. T. (1) do osób niepełnosprawnych, zaś początek niepełnosprawności datowano w nim na 1996 roku (k. 68). Sąd nie znalazł przy tym podstaw do kwestionowania tego orzeczenia, nie kwestionowała go również żadna ze stron.

W orzeczeniu tym, które natomiast nie było przedmiotem oceny żadnej z biegłych wskazano w punkcie 6, że w przypadku T. T. (1) konieczne jest stałe współdziałanie na co dzień jego opiekuna w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji, zaś w punkcie 8 wskazano, że konieczne jest również w stosunku do niego sprawowanie stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

W ocenie Sądu okoliczności te pozwalają natomiast uznać, że M. T. była uprawniona do otrzymywania zasiłku pielęgnacyjnego na swojego syna – T. T. (1) najpóźniej od dnia 01 stycznia 1996 roku, co wynika wprost z omawianego powyżej orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla miasta R. z dnia 25 czerwca 2002 roku na co biegle zdaje się, że nie zwróciły uwagi. Należy mieć na względzie także okoliczność, że skarżąca podnosiła w toku całego postępowania, że była ona uprawniona do otrzymywania zasiłku pielęgnacyjnego na oboje dzieci nieprzerwanie do osiągnięcia przez nie 16 roku życia. Sąd dał wiarę tym zeznaniom bowiem częściowo znajdowały one potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, tj. m.in. zaświadczeniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w R. z dnia 09 kwietnia 2018 roku (k. 71) z którego wynikało, że ubezpieczona uprawniona była do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego przyznanego na T. T. (1) od dnia 01 maja 2004 roku do dnia 31 marca 2005 roku. Przed tą datą natomiast nie udało się odnaleźć Sądowi ani skarżącej dokumentacji dotyczącej wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego, co wynikało z ich zniszczenia po upływie 10-letniego okresu przechowywania (k. 32) lub z uwagi na brak bazy danych (k. 72).

W tej sytuacji, zdaniem Sądu, skarżąca nie mogła zostać obciążona negatywnymi skutkami braku niezbędnych dokumentów.

Ponadto należy mieć na względzie, że w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wykładnia językowa art. 7 pkt 5b ww. ustawy nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż przesłanką uznawania dodatkowego urlopu wychowawczego za okres nieskładkowy jest hipotetyczne spełnienie przez dziecko przesłanek do zasiłku pielęgnacyjnego, nie zaś rzeczywiste ustalenie uprawnień do takiego świadczenia, wyrażające się jego pobieraniem w tym czasie. Świadczy o tym w sposób wyraźny używane przez przepis sformułowanie o przysługiwaniu zasiłku na dziecko, co jest równoznaczne ze spełnieniem do niego warunków, a nie o pobieraniu zasiłku, co odpowiadałoby rzeczywistemu jego przyznaniu przez organ rentowy. W związku z tym na drugi plan schodzi kwestia czy dziecko pobierało zasiłek pielęgnacyjny (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2006 roku, I UK 354/05, LEX nr 328027, z dnia 04 lipca 2007 roku, II UK 292/06, LEX nr 443085 oraz z dnia 20 marca 2008 roku, II UK 160/07, LEX nr 328027).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. winien doliczyć M. T. przy ustaleniu wysokości emerytury dodatkowe 6 lat z tytułu sprawowania stałej opieki nad dziećmi A. T. i T. T. (1) ze względu na stan ich zdrowia na podstawie art. 7 pkt 5 ppkt b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270), dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Bożenna Zawada